

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Contra vindictam, & odium inimicorum. cap. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

vocem nequeunt, aliquando mustitant, & iactant verba mordacia, aliquando euomunt maledicos clamores, minas, blasphemias, probra, contumelias. In operibus impedit ira omnes bonas actiones, maxime rationem cum tollat quietem, & pervertat rationis bonum usum: impellit ad grauissima peccata, inde enim caedes, effusio sanguinis, homicidia, strages familiarum, urbium, regnorum. Tertio, Ex hac perturbatione nascitur incuria omnium virtutum, & ruina omnium bonorum. Vide hunc locum bene tractatum à Greg.

5. *Mor. c. 3.*

Remedia ad iram sedandam.

Rom. 12. Prou. 18.

Gen. 16.

Lib. 2. de Ira c. 29. & 30.

Homil. de Ira.

Plut. li. de ira cohib.

Plutar. loco citato.

Quarto, Proponat Concionator aliqua remedia ad iram cohibendam; cuiusmodi sunt ad sedandam iram in alijs. Primo, ne homini irato obstitamus, Date locum irae; nam ignis igne magis accenditur. Contra responsio mollis frangit iram, sermo durus suscitatur furor. Nautae non pugnant aduersus tempestatem maris. Remedia in remissionibus morborum adhibita profunt, ait Seneca. Secundo, humilitate siue animi demissione, alterius sedatur Ira, agnitione & accusatione propriae culpae, veniae deprecatione. Reuertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manibus illius. Ad frenandam iram in nobis remedia sunt. Primo, Remouenda suspicio est, & opinio, quod ea quae facta sunt in nostrum contemptum sint facta. Sic Seneca. Secundo, Modeste & cum animi demissione, de nobis sentiendum: ira enim ex superbia nascitur. Basil. Ne te rebus magnis parem exhibeas, neminem te peiorem existimes, & curata est ira. Tertio, Plutarchus Cogitandum (inquit) multa quae a nobis perperam fieri, sic minus irascemur alijs. Quarto saepe proponamus non irasci per dies, menses, annos ex eodem Plutarcho. Quinto, fugiendae sunt occasiones irae, & commercia iracundorum. Sexto, silentium est irae remedium ac portus, ita Basil. loco citato sile, inquit, silentio malum: Vnde Seneca eodem libro maximum est irae remedium, mora. Septimo, legere vel audire aliquid ad iram frenandam, est vtile pharmacum huic aegritudini. Octauo, Auertenda est, ac distrahenda cogitatio ad alia studia, ac negotia. Somnus aliquando prodest, musica quae sit placida ac quieta, potus aquae frigidae, sed haec non huius loci, optimum remedium Oratio ad Deum.

Contra Vindictam & odium inimicorum. Cap. XXV.

Loci ad cohibendū animū vindicandi.

Sunt praeter hos & alij loci ex quibus argumenta desumamus, vt abrahamus homines a vindicta & odio inimicorum,

rum, à persequendis iniurijs, vt inducantur ad pacem & par-
 cendum potius. Primò est præceptum diuinum de diligendis
 inimicis, quod cum magna auctoritate à Christo nobis imponi-
 tur. Ego autem dico vobis diligite inimicos vestros, cui non
 obedit, qui modum iræ non ponit; imò Christi ipsius & legis di-
 uinæ contemptor est, & criminator, quasi Deus indecorum ali-
 quid, aut impossibile ac valde durum præcipiat. Deus autem
 quanti faciat hoc præceptum, inde apparet, quia vult relinqui
 sacrificium inchoatum quod ei offertur, & prius reconciliari
 fratri, nos autem nihil curare magis oportet, quam vt facto im-
 pleamus, quod oramus quotidie, fiat voluntas tua. Secundò,
 Deus hanc legem apud se certam & statutam habet, non dimit-
 tere iniurias sibi à nobis illatas, nisi nos etiam dimittamus, no-
 bis ab alijs irrogatas, vt patet ex varijs scripturæ locis. Augu-
 stinus, ad tam magnum tonitruum, qui non expergiscitur, non
 dormit sed mortuus est. Tertiò, Promittit autem veniam se eis
 daturum, si & nos inimicis ex corde ignoscamus, vnde optan-
 dum nobis esset (modo nullam demus occasionem) habere
 aliquas iniurias, quas proximis remittamus; vt securi à Deo
 veniam impetremus, præsertim cum nulla sit comparatio inter
 iniurias quas nos passi sumus ab alijs, & eas, quas per peccata
 nos Deo intulimus. Quartò, Docet Theoph: magnum hoc esse
 incitamentum, vt Deus qui in omnibus est nostrum exemplar
 ad imitandum, tamen hac vna in re ipse nostrum exemplum
 imitari velit: quid enim est quod dicitur, ait Niss. vt dicamus
 Deo quod ego feci, fac; imitare seruum tuum Domine paupe-
 rem & egenum, qui regnum vniuersarum rerum obtines, remisi
 debita, ne tu quidem exigas, supplicem repellere veritus sum; ne
 tu quidem supplicentem repellas, lætum & hilarem dimisi meū
 debitorem, talis item tuus fiat, ne tuum debitorem tristiores
 reddas, par ambobus remissio decernatur, tuo simul & meo
 debitori, & infra solui solue, dimisi dimitte, magnam ego pro-
 ximo exhibui misericordiam, imitare tu Domine serui tui hu-
 militatem] Eleganter canit D. Prosper in suo metro.
 Det peccatori veniam peccator, & aqua
 Conciliet Dominum conditione sibi.
 Cuius iudicium de nostro examine pendet,
 Quod serimus metimus; quod damus accipimus.
 Quintò, Non video quomodo is, qui non parcat, possit ora-
 tionem Dominicam cum libertate ac spiritu pronuntiare, &
 ad Patrem nostrum confugere pro suis necessitatibus, & vera-

Matth. 5.

Matth. 5.
Marc. 11.
Eccles. 28.
Isa. 1. Mi-
cb. 3.
In Enchi-
rid. c. 74.

In Matth.
c. 6.

In orat. Do-
minicâ Niss.
ob. 30. al
2. Audibul
113

In Epigram:
de lege cha-
ritatis.

citer dicere, dimitte nobis, sicut & nos dimittimus: plane videtur aut mentiri, aut irritare Deum, ut non dimittat suo exemplo. Sextò, Qui parcit, sentit animi quietem magnam; cum cõtra, is qui persequitur iniurias furijs agitetur Satanicis, & postquam vitus fuerit à conscientia remordente cruciabitur, ut Cain qui tremore perpetuò laboravit, & vagus fugiebat faciem Domini. Septimò, Pessimum remedium est, alia iniuriã ulcisci in eum, qui fecit iniuriã; qui hoc facis duplex malum committis; in te peccas & in fratrem, neque malo mederis tuo, imò amplius recrudescit malum, vulnusque tibi novum infligis. Vindicta vtrumque deteriorem facit, mansuetudo, & patientia, & te ipsum illutrem reddit, & alium sanat. Octavò, Plut. librum scripsit de utilitate capiendã ab inimicis, & homo Ethnicus probat, valde turpe esse, erga inimicos iram fouere, & docet esse stultum, ex inimicis fructum non colligere, cum non desint multę utilitates, quas colligamus, inter has enumerat prudentiam, & cautelam corrigendi errores nostros, quos in nobis inimici observant melius quàm amici, diligentiam ad bene operandum ex eadem causa. Octavò, Multa & præstantissimę virtutes conueniunt cum parcitur, inimicis, resque licet in se difficilis sit, est tamen actio nobilissima, & maximi apud Deum meriti, estque genus quoddam insigne fortitudinis, quia homo se ipsũ vincit, qua victoria nulla maior, aut melior. Deinde magna est virtus mäsuetudinis, & beneficentię reddere pro malo bonum, & beneficijs deuincire inimicos, quod est carbo-nes super caput ipsorum congerere, quę virtus apud gentiles etiam multam habet laudem. Agesilaus, teste Xenophonte, dicenti cuidam officium esse Regis, amicis præmia, inimicis mala reddere, melius ait, dixisses officium esse Regis, ex inimicis amicos suis beneficijs reddere. Fab. Maximus absurdum esse aiebat si cum equos & canes venaticos familiaritate, ciboque cicuremus, potius quàm catenis & verberibus; homines feroces animo, non humanitate & beneficijs conciliemus: propositum debet esse boni viri, tamdiu ferrè ingratum, donec fecerit gratum. Decimò, Exemplum Dei & Christi Domini & Sanctorum, imò etiam multorum Ethnicorum debet adhuc ipsum maxime excitare. De Patientia Dei in tolerandis inimicis, tot idolo-
Lib. de bo- latriis, & tot pessimis, mira docet Tert. & Cypr. in libris
no Patien- quos de patientia scripserunt. Origo (ait Cypr.) & magnitudo
tia initio. patientiæ Deo auctore procedit. Diligenda res homini que Deo
 cara est, bonum quod amat, maiestas diuina, commendat. Si
 Deus

Deus nobis & Pater, & Dominus est, sectemur patientiam Domini, pariter & Patris, quia & seruos oportet esse obsequentes, & filios non decet esse degeneres] magna est hominis gloria, ut nobis dicatur: ut sitis filij patris vestri; Exemplum hoc, & mansuetudinis, & patientiæ vterque Doctor egregiè tractat, nec desunt multa in hoc genere quæ imitemur. Et hic fit finis huius tractationis de affectibus.

Oratio morata quæ Oratoris bonos mores indicat.
Cap. XXVI.

Ex tribus capitibus, unde Arist. docet fieri persuasionem, 1. Rhet. ut supra significauimus, ex rebus, ex auditoribus, ex oratore ipso, tractata iam duo sunt. Ad primum pertinent omnia argumenta quæ ex locis duci diximus in singulis concionum generibus. Ad secundum tractatio de mouendis affectibus, de quibus item multa diximus. Ad tertium genus refertur quæ dicitur oratio morata de qua agendum iam restat, quam cum eodem libro non immeritò iungendam arbitramur, quia etiam hic de affectibus est sermo. Hanc autem eam esse docet Cicero, quæ bonos & amabiles mores Oratoris significat, & repræsentat, & alibi eam esse affirmat, quæ accommodatur ad mores, naturam & genium, seu ingenium auditorū, facile namq. persuademur cum ea audimus, quæ nostris moribus & sententiæ congruunt. Itaque duobus maximè modis oratio morata dicitur, ac de vtroque nos aliqua subiiciemus. Primum ergo opinionem bonam conceptam de virtutibus, ac sanctitate Concionatoris, maximam vim habere ad persuadendum experientia docet, & confirmat omnium sapientum authoritas. Ambr. Aduertamus, ait, quod in acquirendis consilijs, plurimum adiungat vitæ probitas, virtutum prærogatiua, beneuolentiæ vius, frugalitatis gratia, quis enim in cæno fontem requirat? quis è turbida aqua potum petat?] Fertur Demosthenes, cum ad dicendum contra eum Phocion assurgeret, dicere solitus ad familiares suos, Mearum securis orationum exurgit. Incertum est autem (inquit Plutar.) de oratione illius sic sentiret Demosthenes, an de vita & existimatione, quod permultis, & prolixis circuitibus, vnum verbum & nutū existimaret probati viri esse validiorem. Videmus planè aliquos ex Concionatoribus, facili negotio ad se attrahere multitudinem populorū solo nomine sanctitatis, etiãsi nec multa polleant doctrina, nec

1. Rhet. cap. 3.

In Partit.

Opinio de Oratoris virtute multum valet. 2. de Offic. c. 12.

